

ವರದಿಗಳು

"ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ
ಸಂಕಿರಣ

ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅದು ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನವನ್ನು
ಸೆಳೆಯುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳ ಓದು ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಿಧಿಯನ್ನೂ
ಹಿಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿಂದಾಗಿ, ಕಥೆಗಳು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರಧಾನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ವಂತದ ಹಾಗೂ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಥವಾ
ಸಮುದಾಯದ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುವ ಜಾನಪದ/ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ
ಲೋಕದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪಾತ್ರ
ವಹಿಸುತ್ತದೆ . ಈ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಥಾ ಮಂಚ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು
ಕಥೆಗಾರಿಕೆಯ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನದ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲು
ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಥಾ ಮಂಚ್ ಮೂಲತಃ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ
ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರು, ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನುವುಗಾರರು,
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ
ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕಲಿಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳು
ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವದ ನೇರ ಅನುಭವಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ
ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು.
ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಥಾ ಮಂಚ್ ನವದೆಹಲಿಯ
ಆರ್.ಕೆ.ಪುರಮ್‌ನ ಡಿ.ಐ.ಈ.ಟಿ.ಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಕಥಾ

ನಿರೂಪಣೆಯ ಕಲೆಯವರೆಗಿನ ಕಥೆಗಾರಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಅವಲೋಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು.

ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ

ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತುದಾರರು (ಬಿ.ಎಲ್.ಎಡ್, ಬಿ.ಎಡ್, ಜೆಬಿಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ), ಡಿ.ಇ.ಐ.ಟಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ (ಆರ್.ಕೆ.ಪುರಮ್), ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಅನುಕೂಲಕರು, ಕಥೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಅಧಿವೇಶನಗಳು

ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣವು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ ಅಧಿವೇಶನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಡಿ.ಇ.ಐ.ಟಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಡಾ. ಸಂಜೀವ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅವರು ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಾದ ನಂತರ ಕಥಾ ಮಂಚ್‌ನ ಸುನೀತಾ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿ, ಅದರ ಚಟುಚಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚುಟುಕಾದ ವಿವರ ನೀಡಿದರು. ಅವರು ಬೋಧನಾವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ರೂಪದ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆಕೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಕಥೆಗಳು ಬರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿರದೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಗಣಿತದ, ಸಹಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ, ಕಥೆಯನ್ನು ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ವಿಶಾಲವಾಗುವುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಈ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಸುತ್ತಿನ ನಂತರ ನಡೆದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಐದು ಜನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶಿಖಾ ತ್ರಿಪಾಠಿ (ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪದವೀಧರರು, ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಅವರು "ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದನ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಿಯ ಲಿಪಿಯಾಗಿರದೇ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಓದುಗರನ್ನೊಳಗೊಳ್ಳುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ಓದುಗರು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅದರೊಡನೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಓದುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಓದುಗ ನಗಬಹುದು, ಅಳಬಹುದು, ಬೇಸರಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಓದುಗರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಡನೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಶಿಕಾ ಚಂದನಾ (ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಥಾ ಮಂಚ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು) "ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳು" ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೇಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಅವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾತಕ ಹಾಗೂ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದರ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೇಗೆ ಆ ಪಾತ್ರಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಗಂಡು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ದೆಹಲಿಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ (ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲೀ)ಹೆಸರು ಭೋಲಾ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಅದು ಹೆಣ್ಣು ಬೆಕ್ಕು ಎಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಧೃಡಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ ಸೂಚಕ ಪದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 'ಈ' ಕಾರದಿಂದ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದಿರಬಹುದು. 'ಮೊಸಳೆ ಮತ್ತು ಮಂಗ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ

ಕೇಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೊಸಳೆ ಮತ್ತು ಮಂಗ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸ್ತ್ರೀ ಸೂಚಕ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೆರಡೂ ಗಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದೇ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬ ವಿಷಯ ಹೊರಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಮೂಲ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೆಡುಕಿನ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಗೆಲೆತನವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗೆಲೆತನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಕೂಡ ಆಗದಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಪಾತ್ರದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ತುಂಟ ಸ್ವಭಾವದ ಕೋತಿಯನ್ನು ಗಂಡಾಗಿ ನೋಡುವ ಹಾಗೂ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆರೋಪಿಸುವ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಚಾಣಾಕ್ಷ, ಕಪಟ ನರಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದರ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸದಾ ಆಟೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು, ತುಂಟತನ ಮಾಡುವವರೆಂದು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನಿಕೆ ವಹಿಸುವವರೆಂದೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ, ಮನೆಗೆಲಸ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವಂಥ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗಂಡೆಂದರೆ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಕಡೆಗೂ ಗೆಲ್ಲುವವರಂತೆ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಥೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಆರೋಪಿಸುವ ಇಂಥ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಎನ್.ಸಿ.ಈ.ಆರ್.ಟಿ ಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ನಂತರ ಚಹಾದ ವಿರಾಮವಿತ್ತು, ನಂತರ ಮತ್ತೆರಡು ವಿಷಯಗಳ ಮಂಡನೆಯ ನಂತರ ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನವಿತ್ತು.

ಸುನೀತಾ ಮಿಶ್ರಾ (ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಅವರು “ಬೋಧನಾವಿಧಾನದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ ಕಥೆಗಳು - ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಕಥನಕಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ವಿವಿಧ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯ ಸಾಧನವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೇಗ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕಳವಳವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ಕಲಿಸುವಾಗಿನ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವನ್ನು, ಹಾಗೂ ಬಿ.ಏಲ್.ಏಡ್‌ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಥನಕಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಡಿ.ಇ.ಐ.ಟಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಕಂಡಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶಗಳೇನೆಂದರೆ

೧. ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯ ಕಲಿಕಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೨. ಒಂದೇ ಕಥೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಸುತ್ತ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೩. ಮುಂಚಿನಿಂದ ಅಷ್ಟು ಮಾತಾಡದ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಈ ಕಥೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಈ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳಿರುವ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನಕಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು.

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ವಿಜಯ್‌ಕುಮಾರ್ (ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕಥಾ ಮಂಚ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು, ದೆಹಲಿ) "ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರು ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಾದ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಇದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸಲಾಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇದು ತನ್ನದು ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆಷ್ಟೇ. ಈ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಲಿಪಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಹುಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ನಂತರ ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವುಗಳ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲೇ ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾದರೂ ಆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅಂತಃಸತ್ತ್ವ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಯ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತೇವೆ. ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಜಾನಪದ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಹಾಡುಗಳು ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಂಥ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಡಿ, ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಒಂದು ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ರಿತುಪರ್ಣ ಫೋಷ್ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಥೆಗಾರರು) ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿ, ನಂತರ " ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆ ಹಾಗೂ ಕಥನಕಲೆಯನ್ನು ಪಾಠ ಯೋಜನೆಯೊಡನೆ ಸಮೀಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಲ ಮುಟ್ಟಲು

ಹಿಂಜರಿಯುವ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಚ
ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.
ಮುಖವಾಡ, ವೇಷಭೂಷಣ, ನಕಲಿ ಖಡ್ಗ, ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳು ಇಂಥವುಗಳನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹಭರಿತವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ
ಸೇರಿಸಿದರು. ನಾಟಕೀಯ ಮುಖಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು
ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಅಭಿನಯಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಖುಷಿಪಡುತ್ತಾರೆ.
ಪ್ರದರ್ಶನವು ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗಲಂತೂ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ, ಅದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಾಗ ರಿತುಪರ್ಣ ಘೋಷ ಅವರು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಾರೆ - ರಾಮನು ಶೂರ್ಪನಖಿ(ರಾವಣನ ಸಹೋದರಿ)ಯ ಮೂಗನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯೇ? ಅವಳ ಮೂಗನ್ನು ಹೇಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು?
ಸೆಲ್ಫೋಟೇಪನ್ನೋ, ಫೆವಿಕಾಲನ್ನೋ ಬಳಸಬಹುದೋ? ನಂತರ ಆಕೆ ರಾವಣನ
ಹತ್ತು ತಲೆಯ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಇತರ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಾಯಣದ ದೃಶ್ಯವೊಂದನ್ನು
ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ
ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾದರು. ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ
ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು
ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಖಂಡಿತಾ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.
ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದು, ಅವರ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ
ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕಥೆಯೊಡನೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಅನೇಕ
ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೂಡ ಮಾಡಿ, ಅಂಥ
ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲೂಬಹುದು.

ಮುಕ್ತ ಸಂವಾದ

ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮುಕ್ತ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬಾಗವಹಿಸಿದವರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಾದ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಒಮ್ಮತವಾಗಿತ್ತು. ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರಿಯ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಥೆಗಳಿಂದಾಗಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಜೈತನ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಡನೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಕಥೆಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಪರಿಚಯ ನೀಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಹುತ್ವದಡೆಗೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡೆಯದಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಂಥ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಮತದೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ವಿಜಯ್‌ಕುಮಾರ್ ಅವರು ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಹಾಗೂ ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

vkbooks@gmail.com

ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಗಳು ಎಂದರೇನು? ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತವೆ?

೨. ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿವೆ, ವಿವರಿಸಿ.

೩. ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಓದುಗರು ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಬಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ.

ಅನುವಾದ - ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾ; **ಪರಿಶೀಲನೆ** - ಮಹೇಶ್

ಮೂಲ - *Language and Language Teaching* Volume 4 Number 2 Issue 8 July 2015